

Zonder inkomen voor boeren geen voedselzekerheid in de wereld

'EU-landbouwbeleid en voedselzekerheid.' Dat was het thema van het NAV-jaarcongres op 27 februari te Lelystad. Het EU-landbouwbeleid zou de voedselzekerheid in de wereld en de wereldvrede moeten bevorderen.

Niek Koning, landbouweconoom Universiteit Wageningen, meent dat de prijsstijging in de afgelopen jaren van landbouwproducten 'niets nieuws is'. Sterke prijsdalingen leiden tot minder investeringen, waardoor tekorten ontstaan en de prijzen weer even stijgen. 'Dat zag je ook in het begin van de 20e eeuw, rond de Tweede Wereldoorlog, en in de jaren 70. Maar elke keer leidden prijsstijgingen tot nieuwe productieveitbreiding, waardoor de prijzen weer daalden.' Nu de prijzen wat hoger zijn, Afrika eindelijk wat economische groei ziet, komen veel arme consumenten in problemen. Vooral de plotselinge prijsstijging heeft volgens Koning ook bijgedragen aan de Arabische opstanden. Een en ander staat niet los van de landbouwhervormingen in de VS en Europa waardoor buffervorraden zijn opgeheven en misoogsten meteen leiden tot uitschieters. Koning verwacht, in tegenstelling tot veel anderen, dat zowel de olieprijs als de landbouwprijzen weer zullen gaan dalen.

ROER OM

Als we volksoptanden willen beperken en de wereldvrede willen handhaven, zal het roer om moeten. Arme landen zullen ruimte moeten krijgen om hun boeren te steunen en overheden zullen meer moeten investeren in landbouwonderzoek. Koning: 'Maar we moeten ook landbouwmarkten stabiliseren om tijdige investeringen in het mondiale productievermogen te bevorderen.' Dat zou bij voorkeur wereldwijd moeten gebeuren met een internationaal systeem van buffervorraden. Met nationale quota voor als de voorraden overstromen en beperkingen op biobrandstoffen als ze op dreigen te raken. Zo'n systeem zal er niet een-twee-drie zijn. Zolang dat er niet is, is het minste wat we kunnen doen onze

eigen markten stabiliseren. Koning bepleit het afstemmen van de prijzen op de kostprijs van de redelijk efficiënte Europese bedrijven, onze eigen olie- en eiwitgewassen verbouwen, niet langer beneden onze eigen kostprijs exporteren en toeslagen niet langer gebruiken als instrument voor verkapte dumping.

VOEDSEL IN DE TANK

Biobrandstoffen zijn volgens Sander van Bennekom van Oxfam Novib niet dé oplossing voor klimaatverandering. De 'groene brandstoffen' zouden ernstige gevolgen hebben, zoals meer vraag naar steeds schaarser voedsel, hoge voedselprijzen en landjepik. De gewassen waarvan biobrandstoffen worden gemaakt, kunnen miljoenen mensen voeden. De ontwikkelingsorganisatie maakt zich ook zorgen over schending van landrechten, de concurrentie tussen voedsel en brandstof en de geringe bijdrage van biobrandstof aan de beperking van de uitstoot van broeikasgassen.

LANDJEPK

Volgens Van Bennekom is in de afgelopen tien jaar 106 miljoen hectare land (25x Nederland) in ontwikkelingslanden opgekocht door buitenlandse investeerders. Deze vruchtbare, en voor de lokale voedselvoorziening belangrijke grond, is tot circa 60% bestemd voor productie van biobrandstofgewassen. Lokale boeren zijn de dupe. Het land wordt veelal onder dwang, zonder overleg of compensatie en soms met geweld, van kleine boeren afgenomen.

LANDRECHTEN

Oxfam Novib verzet zich niet tegen biobrandstof 'an sich' maar tegen de grote volumes. Van Bennekom erkent dat de actie 'geen voedsel in de tank' een forse 'beschuldiging' is. De actie richt zich niet op boeren, maar op het beleid dat verplicht tot bijmengen van biobrandstof. Bedrijven struinen daardoor de hele wereld af naar de goedkoopste biomassa met alle gevolgen van

dien. 'Hoe ben je omgegaan met de landrechten van de bevolking in die landen?', is volgens Van Bennekom de vraag die gesteld zou moeten worden aan alle importeurs van biobrandstoffen. De Oxfam Novibmedewerker stelt de 'land grabbing' in bijvoorbeeld Afrika door China aan de kaak en meent dat niet het klimaat-effect maar de onafhankelijkheid van olie de echte drijvende kracht is achter de verplichte bijmenging van biobrandstof.

STABILISEREND BELEID

Zowel Van Bennekom als Koning benadrukken dat zonder inkomen voor boeren er geen voedselzekerheid in de wereld zal zijn. Een stabiliserend beleid is noodzakelijk niet alleen voor de eigen portemonnee van boeren maar ook voor een evenwichtige ontwikkeling van de wereld. Voor NAV-voorzitter Teun de Jong en de NAV is het een stimulans om te blijven pleiten voor spelregels voor de handel in landbouwproducten. 'We hebben als Nederlandse akkerbouwers niet de illusie dat we de wereld kunnen of moeten voeden. Wel kan en moet het EU-landbouwbeleid een bijdrage leveren aan voedselzekerheid in de wereld.'

NAV

Landbouw opgeofferd

Nadat begin februari premier Rutte opgelucht terugkeerde van de EU-top en meende goede zaken te hebben gedaan voor BV Nederland, bleek eind februari dat de Nederlandse landbouw de rekening betaalt. Het EU-budget voor de Nederlandse landbouw daalt van € 830 miljoen in 2013 naar € 683 gemiddeld in de jaren 2014-2020. Een vermindering van maar liefst 15%. Tot en met januari dit jaar gingen ambtenaren van EZ steeds uit van een vermindering van tussen vier en acht procent. Het is duidelijk dat premier Rutte in Brussel de landbouw heeft opgeofferd. Het betekent dat de hectarepremie in Nederland veel verder naar beneden gaat dan eerder door Brussel en EZ is aangekondigd. Dieptreurig, vindt de NAV.

NAV

Na een lange koele winter ontluikt langzaamaan het voorjaar met ook weer een nieuw boerenjaar. Natuurlijk was de winter voor de schaatsliefhebbers niet koud genoeg en is er in delen van het land teveel sneeuw gevallen. Maar in grote delen van het akkerbouwgebied is de topklaag van de grond toch mooi doorgevoren en is op de kleigronden de achterstand in ploeg- en zaaiwerk behoorlijk ingelopen. Daarnaast zorgde het aanhoudende koude weer ervoor dat in het bijzonder de vroege aardappelen later gepoot worden. In samenhang met de krappe oogst van 2012 biedt dit de kans op speculatie voor een krappe aardappelpemarkt, en dus hogere prijzen, in de overgang van de oude naar de nieuwe oogst!

De algemene economische toestand in Nederland bevindt zich nog wel in een

soort van winterse koudegolf. Voortdurend tegenvallers nopen de regering om maatregelen te nemen om de landsbegroting op orde te houden. Dat alle geleidingen daaraan een steentje moeten bijdragen is ook duidelijk. Maar het kan natuurlijk niet dat onze branche maar uitgewrongen wordt zonder dat daar perspectievolle hervormingen tegenover staan. Zo heeft premier Rutte zijn miljard euro korting op de EU-afdracht bedongen door een extra korting op de Nederlandse bedrijfstoelagen toe te staan, zonder dat er herstel van een vorm van prijsgarantie is gegeven. De afschaffing van de rode diesel en de verhoging van de assurantiebelasting voor schadeverzekeringen brengen ons in een nadelige positie ten opzichte van de buurlanden. Vooral voor de brede weersverzekering lijkt deze belastingverhoging funest te worden. En dat terwijl

deze verzekering nou juist bedoeld was om de bedrijfsrisico's te beheersen omdat de overheid zich bij dit soort calamiteiten niet meer garant wil stellen.

Toch begint er in bredere maatschappelijke kringen toch een soort van voorjaarsdenken te komen: naar een landbouwbeleid met meer oog voor de positie van de boer in de handelsketen en het besef dat de consument een eerlijke prijs voor de producten moet betalen. Daarvoor is ons 'managed trade', een economie met spelregels, ook tegen importdumping op onze markten, de oplossing. Het is alleen bijzonder jammer dat het besluitvormingsproces van politici in Den Haag en Brussel zo traag verloopt, dat van de geschetste fundamentele wijzigingen niets is terug te vinden in het voorgestelde landbouwbeleid!

Teun de Jong

Akkerbouwers willen teeltregelingen en teeltonderzoek behouden

Akkerbouwers willen de teeltregelingen met sancties ook na de opheffing van het Productschap Akkerbouw (PA) in 2014 behouden. Slechts een kleine minderheid wijst teeltregelingen plantgezondheid af. Ook voor het continueren van collectief gefinancierd teeltonderzoek is groot draagvlak. Slechts voor 16% van de akkerbouwers hoeft dat niet. Dat blijkt uit de opiniepeiling van de NAV. De vakbond concludeert dat alles op alles gezet moet worden om als akkerbouwend Nederland teeltregelingen en collectief gefinancierd teeltonderzoek voort te zetten.

In de periode 14 tot 24 februari is door de NAV een opiniepeiling gehouden onder akkerbouwers over het belang van een aantal taken die nu door het Productschap Akkerbouw worden uitgevoerd. Met de opheffing van het Productschap Akkerbouw zouden onder meer de teeltregelingen plantgezondheid, teeltonderzoek, markt- en prijsinformatie en akkerbouwpromotie verdwijnen.

BELANG TEELTREGELINGEN

Maar liefst 91% van de akkerbouwers vindt plantgezondheid van groot belang voor de toekomst. Met de stelling 'Aan plantgezondheid bevorderen moet ieder verplicht meedoen' is 64% het helemaal eens en is 28% het gedeeltelijk mee eens. Een klein

percentage is het er niet mee eens. Met de stelling 'Degenen die zich niet aan de regels houden moeten worden beboet' is 94% het helemaal of gedeeltelijk eens. Het percentage dat geen sancties wil is minimaal. Vrijwel alle akkerbouwers geven aan dat (vertegenwoordigers van) de akkerbouw nauw betrokken moeten zijn bij het opstellen van effectieve en praktische teeltregelingen.

BELANG TEELTONDERZOEK

Aan teeltonderzoek naar het voorkomen en bestrijden van ziekten en plagen, plantgezondheid, het op peil houden en verbeteren van de bodemvruchtbaarheid, het voorkomen en bestrijden van onkruiden en bemesting blijkt de grootste behoefte. Thema's zoals duurzame akkerbouw, energiebesparing en -winning en natuur en biodiversiteit vinden akkerbouwers wel belangrijk maar scoren duidelijk lager. 70% van de akkerbouwers wil dat het collectief gefinancierd onderzoek in stand blijft na de opheffing van PA. Van 16% hoeft dat niet. Het rendement en de kwaliteit van onderzoek moet wel omhoog, beter aansluiten bij de praktijk, het moet nuttig zijn en internationaal is uitwisseling en afstemming gewenst ('Je hoeft niet altijd zelf het wiel uit te vinden'). Aansturing van het teeltonderzoek zou volgens 64% door akkerbouwers moeten gebeuren. 18% vindt het een taak van onderzoekinstellingen.

BELANG MARKT- EN PRIJSINFO

Is markt- en prijsinformatie belangrijk? 87% van de akkerbouwers vindt dat (heel) belangrijk. 4% vindt het onbelangrijk. Het draagvlak voor collectieve financiering via heffingen is echter beperkt. Dat geldt ook voor collectief gefinancierde akkerbouwpromotie.

NAV

Deutsche Bank

De vakbonden van melkveehouders (NMV), varkenshouders (NVV), pluimveeouders (NVP) en akkerbouwers (NAV) inventariseren klachten over de Deutsche Bank. De vakbonden willen aan de hand van deze meldingen bekijken wat precies de problemen zijn en of het mogelijk is om hiervoor een oplossing te zoeken. Ook niet-leden kunnen zich bij de vakbonden voegen. U kunt uw klacht melden bij de NAV, tel. 0168 329130, fax 0168 328735, e-mail info@nav.nl

NAV

Samen optrekken om dingen voor elkaar te krijgen

'Zelf ondernemen en niet alleen doen wat een ander zegt. Met afnemers een contract sluiten moet ook betekenen dat je als boeren iets te zeggen hebt over de voorwaarden. Voorwaarden stellen als telers zullen we gezamenlijk moeten doen om iets te bereiken. Ik wil geen slaaf zijn van de regelgeving', aldus Laurens de Winter.

Laurens (34) boert in maatschap met zijn vader op een akkerbouwbedrijf van 155 ha, genaamd Akkerbouwonderneming 't Rietveld in Ovezande (Zeeland). Met zijn vriendin en baby (6 weken jong) woont hij niet ver van het bedrijf. Na de HAS-opleiding in Den Bosch richting bedrijfskunde, heeft hij eerst enkele jaren bij accountantsbureaus gewerkt. Na drie-en-een-half jaar kwam Laurens voor de keuze: doorgroeien bij het accountantsbureau of toch volledig voor het akkerbouwbedrijf gaan. Beide 'banen' waren niet meer te combineren. Vanaf 2004 boert de opvolger in maatschap met zijn vader, bouwt eigen vermogen op in het bedrijf en als zijn vader 65 wordt in 2018 wil hij het bedrijf overnemen en naar de boerderij verhuizen. Vader en zoon nemen alle beslissingen samen. Met zijn ervaring op het boekhoudbureau kan Laurens de boekhouding geheel zelf verzorgen en bijvoorbeeld subsidieaanvragen zelf doen.

BODEMVRUCHTBAARHEID

'Gewasrotatie is 1 op 5/6. We proberen de structuur van de grond zo goed mogelijk te houden door in het najaar er extra op te letten niet te nat te oogsten en door in de toekomst het stro te hakselen. Het is van belang de aanwezige nutriënten via organisch materiaal vast te houden zodat die vrij komen voor de volgende oogst. Als akkerbouwers komen we in de knoop met fosfaat. Dat we te weinig fosfaat mogen

strooien bij aardappelen is een probleem, de bodem verarmt. Precisiebemesting is belangrijk, maar dit is geen herstelbemesting van de bodem. Ik vind het heel jammer dat kuikenmest niet meer gebruikt kan worden. Het was een prachtige meststof die meer organische stof gaf. Door de strengere regelgeving is dit nu niet meer mogelijk. Kuikenmest wordt verbrand of gaat richting omringende landen waar de regelgeving niet zo streng is.'

BEDRIJF EN TOEKOMST

'Plannen om veel te veranderen heb ik niet. Ik wil wel proberen de bedrijfsprocessen te verbeteren. Ik denk daarbij aan teelttechnische verbeteringen en duurzaamheidsaspecten zoals het plaatsen van zonnepanelen. Omdat we koelcellen hebben lijkt het plaatsen van zonnepanelen interessant. Ze zouden in zes, zeven jaar terugverdiend kunnen worden. Ook probeer ik via Veldleeuwerik te verduurzamen. Een ruime vruchtwisseling is belangrijk om duurzaam te kunnen boeren. Eigenlijk wil ik het bedrijf steeds verder optimaliseren, zodat de grond in goede conditie blijft en ik daardoor blijvend goede gewassen kan telen.'

AFNEMERS

'De witlofpennen gaan naar een witloftrekkerij. Een min of meer vaste telersgroep, waaronder ons bedrijf, regelt de contracten met de afnemers. De conservenerwten zetten we ook via een telersvereniging af. Voor de consumptieaardappelen willen we graag

Laurens de Winter in combine

BOUWPLAN

Het bedrijf, 155 ha eigendom op lichte kleigrond, tussen 25 en 30 % afslibbaar, kent een traditioneel bouwplan met 65 ha winter-tarwe, 25 ha aardappelen, 25 ha suikerbieten, 6 á 7 ha zaauien, circa 5 ha plantuien, 6 ha conservenerwten, 5 ha witlofpennen, 7 ha vlas en 3 ha akkerranden.

telen voor een vaste afnemer, maar we willen ook zeggenschap over de inhoud van de contracten en dat is heel moeilijk.'

BOEREN EN NAV

'Van mijn lidmaatschap van de NAV verwacht ik dat we als boeren samen proberen de afzet beter te regelen middels telersverenigingen. Het gezamenlijk belang moet door de boeren gezien worden zodat we invloed kunnen uitoefenen en niet alleen maar hoeven te doen wat een ander zegt. Verder zullen we aandacht moeten blijven vragen voor verruiming van de bemestingsnormen. Wij moeten middelen hebben om bij te sturen in onze bemesting. Boeren willen ondernemen en geen slaaf zijn van regelgeving.'

NAV

Mededingings-symposium

Op maandag 18 maart a.s. organiseren de vakbonden van varkenshouders, pluimveehouders, akkerbouwers en melkveehouders (resp. NVV, NVP, NAV en NMV) een symposium met als thema: 'Mededingingswetgeving: eerlijke prijzen voor de producent?' Een betere positie van de primaire producent is de eerste voorwaarde voor een eerlijke en evenwichtige verdeling van marges in de agrarische keten. Met dit symposium willen de agrarische vakbonden de politiek aanzetten tot een aanpassing

van de huidige Mededingingswet en van het toetsingskader aan Europese eisen. Daarin is met de diverse hervormingen van het GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) meer ruimte voor marktwerking en onderlinge samenwerking in de agrarische keten. Teun de Jong, voorzitter van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV), opent de bijeenkomst namens de vakbonden met een korte inleiding. Kees Schillemans, advocaat bij Allen & Overy en bestuurslid van de Vereniging voor Mededingingsrecht, zet uiteen hoe de NMa aankijkt tegen inkoopmacht en tegen concentratie aan de vraagzijde. Anna Gerbrandy, universitair hoofddocent internationaal en Europees recht

van de Universiteit Utrecht, gaat met haar bijdrage in op de beperkte mogelijkheden vanuit de huidige EG-mededingingsregels voor samenwerking met productie- en prijsafspraken aan de verkoopzijde (onder andere in de vorm van coöperaties).

De landbouwwoordvoerders van de politieke partijen CDA, PvdA, SP, SGP en CU hebben toegezegd dat zij aanwezig zullen zijn op dit symposium.

Datum en tijd: maandag 18 maart 2013 20.15 uur (zaal open 19.45 uur)

Locatie: De Schakel, Oranjelaan 10, Nijkerk
Aanmelden: NAV, tel. 0168 329130, fax 0168 328735, e-mail info@nav.nl

NAV

Draagvlak Agriprins

De testfase van het prijsinformatiesysteem Agriprins met 250 telers is in februari afgerond. De waardering van de geraadpleegde gebruikers voor het systeem is groot. Het gebruiksgemak en de overzichtelijkheid worden erg gewaardeerd. De meerderheid van de kleine testgroep vindt dat Agriprins moet worden voortgezet. Opvallend is dat het draagvlak

bij de tweede peiling in januari iets lager is dan bij de eerste peiling. Het grote draagvlak voor Agriprins is er alleen als het systeem (vrijwel) niets kost. De bereidheid om te betalen voor Agriprins neemt sterk af bij meer dan 25 euro per jaar. Nu de testfase is afgesloten, zal Agriprins tot 1 september zonder kosten voor iedereen in te zien zijn. **NAV**

Toekomst Agriprins

Tot nog toe zijn de kosten voor het ontwikkelen van Agriprins betaald uit de fondsen van het Productschap Akkerbouw. Aangezien de productschappen in 2014 worden opgeheven, zullen alle diensten die het PA nu vervult op de tocht komen te staan. Het betreft onder meer BAI-aardappelmarkt-informatie, BUI- uienmarkt-informatie, de medefinanciering van de beurzen Goes, Emmeloord en Middenmeer en ook het in de lucht houden en verder ontwikkelen van

Agriprins. De NAV vindt dat met alle akkerbouworganisaties gekeken moet worden hoe de totale markt- en prijsinformatie vorm gegeven en gefinancierd kan worden. Bij die afweging moet ook betrokken worden of, en zo ja hoe, Agriprins voortgezet kan worden. Aandachtspunt hierbij zal ook zijn dat Agriprins alleen de transacties van fritesaardappelen weergeeft en dat transacties met bijvoorbeeld de handel en buitenlandse afnemers ontbreken. **NAV**

Samenwerking NAV met VTA

De besturen van VTA en NAV hebben in de afgelopen weken hun leden voorgesteld om te gaan onderzoeken welke voordelen een samenwerking tussen de beide organisaties de leden en de akkerbouw als geheel kan opleveren. De leden van VTA hebben hiermee ingestemd. Ook de leden van de NAV

op de algemene ledenvergadering hebben positief gereageerd. De besturen zullen de komende tijd onderzoeken welke mogelijkheden voor samenwerking er zijn. Uiteraard worden de leden van beide organisaties weer geraadpleegd voordat er verdere stappen worden gezet. **NAV**

Versterken akkerbouwbelang

Nu duidelijk is dat de productschappen verdwijnen, moet de sector nadenken over wat er in de toekomst moet gebeuren met een aantal voor de akkerbouw belangrijke taken die tot nu toe werden gedaan door het PA. De NAV-ledenvergadering heeft ermee ingestemd dat met andere akkerbouworganisaties wordt gezocht naar wegen om de voor de akkerbouw belangrijke taken als teelt-

regelingen en teeltonderzoek te behouden. Hetzelfde geldt voor samenwerking met doel de akkerbouwbelangenbehartiging te versterken. Het aantal akkerbouwers neemt af en we hebben al vaak geconstateerd dat de positie van de primaire producent in de keten zwak is. Daarom zou krachtenbundeling een gunstige uitwerking kunnen hebben. **NAV**

Machtsmisbruik grootwinkelbedrijven

In een rapport over grootwinkelbedrijven krijgen de supers er flink van langs. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EECS) constateert onder meer: ze leggen contractvoorwaarden op, er is geen contractvrijheid, vier tot vijf ondernemingen beheersen de markt, leveranciers moeten talrijke concessies doen om te mogen leveren, ze maken misbruik van macht en er is zelfs sprake van chantage en ze komen 84%

van de contracten met leveranciers niet na. Tegelijkertijd constateert de EECS dat de nationale mededingingsautoriteit te eng beoordeelt. De EECS concludeert: machtsmisbruik grootwinkelbedrijven moet worden beperkt, vrijwilligheid werkt niet. De NAV is blij met de duidelijke conclusie en rekt op vervolgstappen op korte termijn. **NAV**

Volg mij op Twitter

Sinds najaar 2012 is de NAV actief op Twitter. In maximaal 140 tekens vertellen we wat de NAV bezighoudt en waar we mee bezig zijn. We gebruiken Twitter om u te informeren en contact met u te onderhouden. Twitteren, of in goed Nederlands kwetteren, komt neer op communiceren via een micro-weblog op een pc, tablet, gsm, smartphone of andere mobiele apparaten met een internetaansluiting. Op https://twitter.com/NAV_AkkerBouwer kunt u de NAV volgen.

NAV

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord
Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost
Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest
Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid
Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse Akkerbouw Vakbond
Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130
fax : 0168 - 328 735
e-mail : info@nav.nl
website : www.nav.nl
twitter : [@NAV_AkkerBouwer](https://twitter.com/NAV_AkkerBouwer)

ederlandse
kkerbouw
akbond
NAV